KUNTALIITTO | Kommunförbundet

LAUSUNTO
29.11.2021
1098/03.01.00/2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntopyyntö LiV 30.11.2021

Hallituksen esitys (226/2021 vp) tartuntatautilain ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta liikenne- ja viestintävaliokunnalle. Kuntaliiton lausunnon pääpaino on tässä yhteydessä henkilöliikennettä koskevissa näkökohdissa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 30.6.2022 asti. Vastaava muutos tehtäisiin lakiin liikenteen palveluista (179 a §).

Esitetyt muutokset ja väliaikaisten voimassaolosäädösten jatkaminen ovat suurilta osin perusteltuja. Korona-epidemian pitkittyessä sen ja epidemian rajoittamiseen suunnattujen valtiovallan toimenpiteiden aiheuttamien haittojen vaikutukset elinkeinotoiminnalle, yksittäisille kansalaisille ja yhteisöille eriytyvät eri toimijoiden ja yksilöiden osalta. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja kehitysmahdollisuuksien edistäminen terveysturvallisesti on välttämätöntä myös kuntatalouden näkökulmasta.

Kuntaliitto viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa rajoilla tapahtuvan tarkastuksen, testauksen ja neuvonnan sekä ns. toisen testin toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Monilla alueilla paheneva henkilökuntavaje aiheuttaa lisääntyvää kuormitusta perusterveydenhoidon palveluiden lakisääteiselle toteuttamiselle. Riski hoitovelan kasvulle on todellinen ja sillä on heijastusvaikutus terveydenhuollon kokonaiskustannusten kasvuun myös tulevaisuudessa.

Kuntaliitto kiittää hallituksen esitykseen sisältyvästä lupauksesta jatkaa koronapandemiasta aiheutuvien kustannusten korvaamista kunnille ja kuntayhtymille ja kiinnittää samalla huomiota siihen, että korvausten tulee perustua todellisiin, toteutuneisiin kustannuksiin ja korvausten hakuprosessin tulee toteutua hallinnollisesti yksinkertaisella tavalla ilman merkittäviä viiveitä. Korvausten tulee myös kattaa mahdollisista joukkoliikenteen rajoitustoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Tartuntatautilaki ja henkilöliikenne

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi **henkilöliikennettä koskevia toimenpiteitä (58 e §)** covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Kuntaliitto pitää pykälän koskemia

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

toimenpiteitä **kannatettavana** joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten näkökulmasta. Tehostettu puhdistaminen normaalioloihin verrattuna ja matkustajille tarjottavat mahdollisuudet ja toimintaohjeet riittävän hygieniatason ylläpitämiseen ovat perusteltuja toimia, jotka ovat käytössä tälläkin hetkellä.

Esityksessä esitetään jatkettavaksi myös pykälää **58 f matkustajamäärän väliaikaisesta rajoittamisesta** covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi puolella vuodella.

Joukkoliikenteen järjestämisellä pyritään turvamaan myös epidemian aikana työmatkoihin, asiointiin, opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät matkustustarpeet. Epävarmuus julkisen liikenteen vuoroväleistä tai aikatauluissa vaikeuttaa työssäkäyntiä ja työn vastaanottamista. Joukkoliikenteen ja muun julkisen liikenteen asiakasmäärät laskevat voimakkaasti epidemiatilanteessa, kun liikkumistarpeet ovat vähentyneet ja yhteiskunnassa on käytössä suosituksia ja rajoituksia. Tämä mahdollistaa jo sinällään matkustajille väljät matkustusolosuhteet liikennevälineissä. Epidemiatilanteen jatkuminen on vahingoittanut niin viranomaisten järjestämän joukkoliikenteen kuin markkinaehtoisten palveluntarjoajien taloudellista pohjaa. Mahdolliset lisärajoitukset lisäisivät niiden kustannuksia edelleen taloudellisesti vaikeassa tilanteessa. Aiemmin toteutetuilla matkustajamäärien alueellisilla rajoittamisilla ei ole osoitettu olevan epidemian leviämisen kannalta merkitystä. Valtion viranomaisten nopealla aikataululla antamien rajoittamismääräysten toteutus on ollut toimijoille haastavaa.

Siten Kuntaliitto **ei pidä matkustajamäärien mahdollista rajoittamista oikein suhteutettuna ja kustannustehokkaana toimenpiteenä** ja katsoo, että lakimuutoksen jatkaminen 6 kuukaudella on liian pitkä aika ja rajoittamispykälästä tulisi siksi luopua.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista henkilöliikenteessä (58 f §) ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevia säännöksiä (58 g §) myös siten, että säädetyistä viranomaisen päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Kriteeriä **muutettaisiin siten, että** säännöksen soveltaminen edellyttää, että **tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä** ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Kuntaliitto toteaa, että hallituksen esityksen perustelumuistiossa on pyritty määrittelemään tautiryppäiden merkittävyyden käsitettä. Riskinä kuitenkin on, että tulkinnat tautiryppään merkittävyydestä eivät muodostu yhdenmukaisiksi ja tasa-arvoisiksi toimijoille maan eri alueilla. Lainsäädännössä tulisi pyrkiä **tarkkarajaisuuteen**.

Laki liikenteen palveluista 179 a §

Liikenteen palveluista annetun lain 179 §:n 2 momentissa säädetään henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista viimeistään 60 päivää

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

ennen suunnitelman toteuttamista liikenne- ja viestintävirastolle. Covid-19-epidemiasta johtuen 60 päivän ilmoitusvelvollisuudesta on väliaikaisesti poikettu ja ilmoitus on tullut tehdä viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista. Lakiesityksessä epidemian aikana käytössä ollutta poikkeusta jatkettaisiin 30.6.2022 asti.

Kuntaliitto pitää esitystä poikkeuksen jatkamisesta epidemiatilanteessa ymmärrettävänä, sillä poikkeus mahdollistaa liikennöitsijöille palvelujen joustavamman ja nopeamman tarjoamisen ja sopeuttamisen. Kuntaliitto pitää kuitenkin tärkeänä, että **60 päivän sääntöön palataan tilanteen vakiinnuttua**. Tuloksena ei tule olla poikkeuskäytännön vakiintuminen ja ilmoitusvelvollisuuden lyhentäminen 60 päivästä. Julkisia hankintoja tekeville viranomaisille jo 60 päivän aikaraami on tiukka silloin, kun niiden on markkinaehtoisen liikenteen muutosten ja heikennysten seurauksena hankittava korvaavaa palvelua esimerkiksi työssäkäynnin tarpeisiin ja lakisääteisiin koulukuljetuksiin. Hyvin nopealla aikataululla tehtävät korvaavat julkiset hankinnat lisäävät tyypillisesti myös palvelun järjestämisen kustannuksia. Nopeat palvelumuutokset ovat haasteellisia myös matkustajien liikkumistarpeiden ja ennakoinnin näkökulmasta.

Valtiotoimijoiden tulisi aktiivisesti etsiä keinoja yhdessä joukkoliikenneviranomaisten ja liikennöitsijöiden kanssa joukkoliikenteen käytön palauttamiseksi ennalleen epidemiatilanteen helpottaessa. Kuntaliitto osallistuu mielellään tällaiseen yhteistyöhön.

SUOMEN KUNTALIITTO

Johanna Vilkuna
Kehittämispäällikkö

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

